

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Det glada 20-talet är här!

Wassholm, Johanna

Published in:
Åbo Underrättelser

Published: 01/01/2020

Document Version
Accepted author manuscript

Document License
Publisher rights policy

[Link to publication](#)

Please cite the original version:

Wassholm, J. (2020). Det glada 20-talet är här! *Åbo Underrättelser*, (14.1.2020), –. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202201147560>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Det glada 20-talet är här!

Nytt årtionde och nya tag. Om det så gäller individens ålder eller tideräkningen i bredare bemärkelse inbjuder millennie-, sekel- och decennieskiften till reflektion kring tidens gång och förgänglighet. När årtionden, århundranden och årtusenden byts är det läge att blicka tillbaka på den epok som passerat och framåt mot den som komma skall. De som idag är äldre än 20 år hör till den lilla minoritet av mänskligheten som under sin livstid har upplevt ett millennieskifte. Den hype som i årtal föregick år 2000 urvattnades dock något genom att knappt något av de katastrofer som förutspåddes följa förverkligades.

Ingen som följt medierna de senaste veckorna har kunnat missa alla tillbaka- och framåtblickar. Om inte annat har man kunnat debattera hur vi ens ska uttala det år som nu börjat. Tjugohundratjugo? Tvåtusentjugo? Tjugotjugo? Det är en fråga jag själv knappt hade reflekterat över innan jag råkade hamna i en eldfängd debatt där alla ansåg sig presentera det enda rätta svaret. För den delen har man också kunnat fördriva tiden med att debattera om 2020-talet ens har börjat, eller om det i själva verket inleds först 2021.

Åter- och framåtblickarna innefattar vanligt också en ambition att sammanfatta det årtionde som avslutats. Denna uppgift är nog så utmanande i avsaknad av den distans som är nödvändig för att kunna dra slutsatser kring händelser i närhistorien. Sammanfattningar kräver i regel ett längre tidsperspektiv.

På vad som ligger framför oss har vi i sin tur inget facit på, varför det bara är möjligt att göra mera eller mindre kvalificerade gissningar om framtiden. Denna uppgift är om möjligt ännu svårare än att sammanfatta det förflutna. Det finns otaliga fenomen i vårt samhälle idag som få, om någon, för bara några årtionden sedan hade kunnat föreställa sig. Och samtidigt saknas fortsatt mycket sådant som människor i det förflutna har tänkt sig att ska finnas 2020. Jordbor bosätter sig fortsatt inte på andra himlakroppar – vi åker inte ens omkring i svävande bilar. Om flygande bilar hör till vardagen när 2120-talet inleds om hundra år återstår att se, men bara för den som lever. Och det torde några nu levande personer göra, förutsatt att världen inte går under innan dess. Tanken är hisnande.

De flesta torde ha en viss förförståelse för vad som har karakteriserat respektive årtionde under det senaste seklet. Sådana bilder är självklart starka förenklingar av verkligheten, dock nödvändiga sådana för att kunna placera in sig själv i ett tidsligt och rumsligt sammanhang. Även de decennier vi inte personligen har upplevt kopplar vi tack vare berättelser vi hört, bilder och filmer vi sett och

böcker vi läst till en specifik geopolitisk situation, till särskilda intellektuella strömningar och ekonomiska konjunkturer.

Vi har en uppfattning om hur 1930-talet var en tid av ekonomisk depression och politisk radikaliserings, om hur ungdomen på 1960-talet protesterade mot det efterkrigstida samhällets strukturer som de ville frigöra sig från och om 1980-talets ekonomiska uppsving som i ett efterhandsperspektiv kan uppfattas som välfärdsstatens kulmination.

Hur tedde sig då framtiden för hundra år sedan i jämförelse med den tid vi nu står inför? På tröskeln till 1920-talet hade nyligen det första världskriget kommit till sitt slut. Alla fredsavtal som mindre än två årtionden senare åter skulle sätta världen i brand, i ett ännu mera destruktivt krig, hade ännu inte undertecknats. Kriget hade raserat den gamla världsordningen och Europas gamla imperier och krävt fler miljoner offer i form av den spanska sjukan som ännu raserade. Årtiondet var en tid av frigörelse blandad med desillusionering, som förutsatte en omorientering som samtidigt gav upphov till en enorm kreativitet. Tider av kris är ofta konstnärligt sett de mest innovativa.

Trots alla politiska, sociala och ekonomiska bekymmer har 1920-talet i eftervärldens allmänna medvetande vanligt kommit att betecknas som "det glada 20-talet". Att det kommande 20-talet skulle bli särskilt glatt kan kännas avlägset för den som förlitar sig på nyhetsförmedlingen.

Australien brinner, politiska spänningar för USA och Iran till krigets brant och populistiska strömningar vinner terräng i en omfattning som få för bara ett årtionde sedan kunde föreställa sig. Samtidigt är det skäl att beakta att det sker väldigt mycket mer i världen än det som får plats på nyhetskanalerna. Även om rubrikens utropstecken kanske borde ha varit ett frågetecken skadar knappast en gnutta optimism.